

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Σ.Ε.Ι.)»

Γενικές παρατηρήσεις

Με το υπό εξέταση σχέδιο νόμου τροποποιείται το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των παραγωγικών σχολών των Ενόπλων Δυνάμεων, δηλαδή της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων, της Σχολής Ναυτικών Δοκίμων και της Σχολής Ικάρων. Όπως σημειώνεται και στην αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει το νομοσχέδιο, επιχειρείται η – σχετική, πάντως - εναρμόνιση του θεσμικού πλαισίου των ανωτάτων στρατιωτικών σχολών με εκείνο των Πανεπιστημίων, χωρίς να δημιουργούνται νέοι φορείς. Έτσι, τα μέλη του διδακτικού ερευνητικού προσωπικού κατατάσσονται σε τέσσερις κατηγορίες, κατ' αναλογία εκείνων των διδασκόντων στα ΑΕΙ, οι προϋποθέσεις εξέλιξης, οι άδειες και τα ασυμβίβαστα προσομοιάζουν επίσης, ενώ το Τμήμα ανάγεται σε βασική εκπαιδευτική μονάδα που καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης, με την ταυτόχρονη κατάργηση της έδρας.

Είναι κρίσιμο εν προκειμένω να διευκρινισθεί πλήρως το νομικό καθεστώς των ανωτάτων αυτών στρατιωτικών εκπαιδευτικών σχολών. Τα ΑΣΕΙ δεν είναι Πανεπιστήμια με την έννοια του άρθρου 16 του Συντάγματος. Δεν είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, πλήρως αυτοδιοικούμενα. Αποτελούν βέβαια μέρος της ανώτατης – τριτοβάθμιας – εκπαίδευσης της Χώρας (όπως άλλωστε προκύπτει και από τον τρόπο εισαγωγής των σπουδαστών σε αυτά, μέσω των Γενικών Εξετάσεων), καθίστανται ισότιμα κατά τον νόμο προς τα λοιπά ΑΕΙ και χορηγούν ισότιμα πτυχία, και για τον λόγο αυτόν η αναβάθμιση των προσόντων των διδασκόντων σε αυτά είναι και νομικώς όχι μόνον βάσιμη αλλά και αναγκαία. Αλλά τα ΑΣΕΙ δεν εξομοιούνται νομικώς με τα ΑΕΙ.

2

Όπως έχει παγίως κριθεί από το Συμβούλιο της Επικρατείας, «η κατά το άρθρο 16 του Συντάγματος αρχή της ακαδημαϊκής ελευθερίας καταλαμβάνει μόνο το εκπαιδευτικό προσωπικό των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που προβλέπονται από την παράγραφο 5 του άρθρου 16 του Συντάγματος ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενα για την παροχή γενικής εκπαίδευσης και όχι τις ειδικές παραγωγικές σχολές των Ενόπλων Δυνάμεων, όπως είναι η Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων, η οποία θεωρείται μεν ως ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα του Κράτους ισότιμο προς τα λοιπά, δεν έχει όμως τον χαρακτήρα του ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος κατά την έννοια του άρθρου 16 του Συντάγματος» (ΣτΕ 3894/1996, 265/2002). Κατά την ίδια νομολογία, εξ άλλου, δεν χωρεί εφαρμογή της συνταγματικής αρχής της ισότητας στη νομική μεταχείριση των δύο κατηγοριών διδασκόντων (σε ΑΕΙ και σε ΑΣΕΙ) «εφόσον οι καθηγητές των παραγωγικών σχολών αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων δεν τελούν υπό τις ίδιες ή όμοιες συνθήκες με τα μέλη ΔΕΠ των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (πρβλ. ΣτΕ 2136/1991) ώστε να επιβάλλεται, κατ' επιταγή της συνταγματικής αρχής της ισότητας, η ομοιόμορφη ρύθμιση του ζητήματος του ορίου αποχωρήσεως αυτών από την υπηρεσία ...».

Εν όψει των ανωτέρω, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι ευρίσκονται εντός του συνταγματικού πλαισίου οι ρυθμίσεις του υπό εξέταση νομοσχεδίου που προβλέπουν τη συμμετοχή στρατιωτικών στη διοίκηση των ΑΣΕΙ ή τις ειδικές διαδικασίες εκλογής ή εξέλιξης των μελών ΔΕΠ κλπ.

Επί μέρους παρατηρήσεις

I. Ένας πρώτος προβληματισμός νομικής κυριολεξίας γεννάται με τη χρήση στο εξεταζόμενο νομοσχέδιο του όρου «ιδρύματα» στη μετονομασία των παραγωγικών σχολών των Ενόπλων Δυνάμεων, κατ' αναλογία, προφανώς, της ορολογίας που χρησιμοποιείται στην υπόλοιπη τριτοβάθμια εκπαίδευση (ΑΕΙ και ΤΕΙ). Το ίδρυμα, στην ελληνική έννομη τάξη, έχει νομική προσωπικότητα και είναι υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Οι Ανώτατες Στρατιωτικές Σχολές, όμως, δεν έχουν ίδια νομική προσωπικότητα, ούτε τους αναγνωρίζεται αυτή το πρώτον με το εξεταζόμενο νομοσχέδιο. Συνεπώς, και για να αποφευχθούν τυχόν ερμηνευτικά προβλήματα για το εάν και κατά πόσον δημιουργείται δια του νομοσχεδίου ένα νέο είδος ιδρύματος στερούμενο νομικής προσωπικότητας, θα ήταν ίσως σκόπιμο να διευκρινίζετο ο ασκών τη νομοθετική πρωτοβουλία το ζήτημα αυτό.

II. Στο άρθρο 5 παρ. 3 στοιχ. δ' υποπερ. γγ' αναφέρεται ότι το Εκπαιδευτι-

κό Συμβούλιο «εισηγείται στο οικείο Γενικό Επιτελείο την έκδοση ή τροποποίηση νόμων που αφορούν την παρεχόμενη εκπαίδευση». Όμως, το Γενικό Επιτελείο δεν έχει αρμοδιότητα έκδοσης (αρμοδιότητα του Προέδρου της Δημοκρατίας) ή τροποποίησης (αρμοδιότητα του σύνθετου νομοθετικού οργάνου) των νόμων. Κατά νομική, συνεπώς, ακριβολογία θα έπρεπε να αναφερθεί, απλώς, ότι «εισηγείται ... επί θεμάτων που αφορούν την παρεχόμενη εκπαίδευση».

III. Στο άρθρο 13 παρ. 2 εδάφ. η' Νοσχ, αναφέρεται ότι τα μέλη ΔΕΠ των ΑΣΕΙ μπορούν να συμμετέχουν «ως μέλη του Επιστημονικού Συμβουλίου και των Επιτροπών της Βουλής». Με βάση, όμως, τη συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή της αυτονομίας της Βουλής (άρθρο 65 Συντ.), τα θέματα του Επιστημονικού Συμβουλίου, και γενικότερα της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής, διέπονται αποκλειστικά από τον Κανονισμό της Βουλής, και εκφεύγουν έτσι από την αρμοδιότητα του κοινού νομοθέτη. Επί πλέον, δεν είναι νομικά σαφές τί εννοεί το νομοσχέδιο με τον όρο «μέλη των Επιτροπών της Βουλής». Σε κάθε, πάντως, περίπτωση, οι Επιτροπές της Βουλής (άρθρα 31 επ. ΚανΒ) συγκροτούνται αποκλειστικά από Βουλευτές, κατά δε το άρθρο 15 παρ. 3 Νοσχ, τα μέλη ΔΕΠ των ΑΣΕΙ μπορούν να υποβάλλουν υποψηφιότητα στις βουλευτικές εκλογές χωρίς να παραιτηθούν πριν από την ανακήρυξή τους ως υποψηφίων, κατά τη διάρκεια δε της βουλευτικής περιόδου «αναστέλλεται η άσκηση των καθηκόντων του εκλεγέντος που συνάπτονται με την ιδιότητά του ως μέλους ΔΕΠ».

IV. Στο άρθρο 20 παρ. 5 Νοσχ αναφέρεται ότι «Η παράνομη καταβολή αποδοχών σε μέλος ΔΕΠ συνεπάγεται την αναζήτησή τους ως αχρεωστήτως καταβληθεισών». Η διάταξη αυτή προκαλεί τις ακόλουθες δύο παρατηρήσεις:

α) από νομοτεχνική άποψη, η ένταξη της στο άρθρο 20, που φέρει τον τίτλο «πειθαρχικές διατάξεις», και του οποίου πράγματι οι υπόλοιπες παράγραφοι αναφέρονται όλες σε θέματα πειθαρχικού δικαίου, είναι εσφαλμένη. Η αναζήτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων δεν ανήκει στην ύλη του πειθαρχικού δικαίου και διασπάται έτσι η αναγκαία νοηματική ενότητα του άρθρου.

β) από ουσιαστική άποψη, η διάταξη θα μπορούσε να θεωρηθεί περιττή, ως απολύτως προφανής και αυτονόητη. Με την εν λόγω διάταξη δεν εισάγεται κάποιος νέος κανόνας δικαίου.

4

V. Τέλος, το θέμα της έκδοσης Προεδρικού Διατάγματος για τον Οργανισμό κάθε ΑΣΕΙ ρυθμίζεται τόσο από την παράγραφο 2 του άρθρου 2 Νσχ όσο και από ολόκληρο το άρθρο 26 Νσχ. Από νομοτεχνική άποψη, αλλά και για να αποφευχθούν τυχόν ερμηνευτικές δυσχέρειες από την ύπαρξη διπλής εξουσιοδοτικής βάσης στο ίδιο νομοθέτημα και για το ίδιο ζήτημα, θα ήταν ίσως σκόπιμο να ενοποιηθούν οι δύο αυτές διατάξεις.

Αθήνα, 8 Σεπτεμβρίου 2003

Ο εισηγητής
Προϊστάμενος του Β΄ Τμήμ. Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Στέφανος Ι. Κουτσομπίνας
Επικ. Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Θράκης

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Αν. Καθηγητής Οικονομικού Παν/μίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Καθηγητής Κώστας Μαυριάς